

П.А.ОРЛОВ, Н.С.ІЛЛЯШЕНКО

БОРОТЬБА З КОНТРАФАКТОМ ЯК МЕТОД КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

В статті акцентована увага на питаннях порушення виключних прав при проведенні інноваційної діяльності на промислових підприємствах. розглянуто питання комерціалізації та трансферу технологічних інновацій. Обґрунтовано основні напрямки комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, серед яких особлива увага приділена ліцензуванню інтелектуальних технологій та власному використанню результатів інноваційної діяльності.

Ключові слова: промислові підприємства, контрафакт, інноваційна діяльність, комерціалізація, економічні збитки.

Вступ. Україна залишається однією з світових держав, що володіють високим інтелектуальним потенціалом, зокрема, об'єктами промислової власності. В епоху інтелектуальних технологій, які швидко розвиваються, зростаючої кількості витратних проектів в області інноваційної діяльності машинобудівних підприємств, надзвичайно важливим стає вміння оцінити на ранніх етапах можливі вигоди і збитки від інноваційного проекту, проаналізувати можливі сценарії розвитку подій, обґрунтувати шляхи найбільш ефективного використання результатів інтелектуальної праці творчих працівників, захистити своє виробництво від контрафакту та фальсифікату. Помилки, недооцінка складностей, з якими прийдеться зіткнутися в процесі розробки, переоцінка сил команди розробників, невжиття в розрахунок тих чи інших факторів часто призводить до фінансових втрат і навіть банкрутства промислового підприємства. За статистикою лише 25 відсотків усіх розпочатих проектів завершується своєчасно і в повному обсязі, ще 25 відсотків взагалі скасовується, і половина інноваційних проектів завершується з перевищенням бюджетних витрат або з запізненням [3]. Згідно щорічному огляді стану та перспектив виконання інноваційних проектів групою The Standish Group, в середньому перевищення вартості інноваційних проектів від початкового кошторису становить 178% для великих компаній, 182% для середніх компаній і 214% для невеликих компаній. [19]. Також у частини завершених з перевищенням термінів і вартості проектів частково урізаний функціонал, який був вказаний в технічному завданні. Це призводить до додаткових збитків компанії розробника, якщо такі ситуації не були передбачені в контракті із замовником. При розробці складних програмних систем, які як правило, використовуються на сучасних промислових підприємствах та входять до складу корпоративних інформаційних систем, необхідно знизити залежність якості результатів від таких суб'єктивних факторів, як кваліфікація виконавців, їх досвід, організація процесу розробки. Для цього потрібні промислові технологічні методи оцінки ресурсів, необхідних для розробки програмного забезпечення [17].

Особливе значення в інноваційній діяльності машинобудівного підприємства мають об'єкти інтелектуальної власності, використання яких дозволяє підприємству та його продукції отримати низку ринкових переваг, в певній мірі бути незалежним від ринкової кон'юнктури, адекватно реагувати на всі

прояви конкурентної боротьби. Слід зазначити, що володіння інформацією про наявні можливі використання інтелектуальних технологій дозволяє виробнику максимально задовольнити потреби ринку і поєднувати інтереси свого підприємства і суспільства в цілому.

Комерціалізація інтелектуальних технологій, як підприємницький процес використання результатів інноваційної діяльності підприємств в комерційному обороті, в даний час в світі перетворилася в самостійну сферу економічних відносин і складає близько 5 трлн дол. США на рік. Темпи зростання комерціалізації ОІВ на міжнародному ринку становлять 12%, що істотно вище темпів росту промислового виробництва (2,5 - 3% на рік). Завдяки комерціалізації інновацій провідні країни світу займають домінуючі позиції на міжнародному ринку наукомісткої продукції, частка яких становить: США - 39%, Японія - 30%, Німеччина - 16%, Росія - 0,5%, в той час як частка України - менше 0,1% [10]. Тому проблема комерціалізації результатів науково-дослідної діяльності підприємств має принципово важливе значення для інноваційного розвитку вітчизняної економіки.

Мета дослідження. Метою цього дослідження є виявлення та аналіз особливостей впливу контрафактної діяльності на механізм комерціалізації результатів інноваційної діяльності в сфері виробництва промислової продукції яка є визначальною галуззю, яка формує та розвиває основні напрямки науково-технічного прогресу.

Аналіз існуючих публікацій. Питання контрафактної діяльності в сфері промислової власності та комерціалізації результатів інноваційної діяльності промислових підприємств розглядалися багатьма вітчизняними та зарубіжними вченими. Серед них слід відмітити Асаула А.М.[1], Бретт А.[2], Бутнік-Сіверського О.В. [15], Зінова В.Г.[5], Клеткіну Ю.А.[6], Козирева А.М.[7], Косенко А.В.[11, 16], Леонтєва Б.Б.[8], Перерву П.Г.[11, 16], Пузину М.Ю.[12], Родіонову Е.М.[13], Сєдих Т.В. [14], Цибульова П.М.[15], Шипову Е.В.[18] та ін.

В наукових працях вказаних авторів доведено, що результати інтелектуальної діяльності здатні принести своєму власникові високий дохід, але розміри цього доходу залежать не тільки від

© П.А.Орлов, Н.С.Ілляшенко, 2015
потенціалу об'єкта інтелектуальної власності, а й від готовності розробника ефективно його

використовувати. На жаль, значна кількість інноваційних розробок сьогодні так і залишаються невикористаними, або реалізуються неефективно. Ряд авторів – Цибульов П.М. [15], Перерва П.Г. [11], Зінов В.Г. [5], Козирева А.М. [7] та ін. звертають увагу на те, що комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності – тривалий і складний процес, який можливий лише за умови тісної взаємодії науки, промисловості та ринку, при інформаційному забезпеченні всіх етапів інноваційного циклу, при обліку економічних і соціальних факторів появи та використання інтелектуальної власності, а також сучасних тенденцій в бізнесі і економіці, при ефективних маркетингових дослідженнях.

Досить велика кількість існуючих публікацій детально розглядають питання створення [2, 11, 14, 17] та вартісної оцінки [1, 3, 8, 12, 18] інтелектуальної власності, організаційного механізму їх трансферу [4, 5, 11,], особливостей споживання [4, 14] та ін.

Разом з тим, на наш погляд, недостатньо розглянутою є проблема порушення виключних прав в галузі інновацій в промисловості, визначення розміру збитків правовласників від контрафактної діяльності, впливу контрафактних виробів на процеси комерціалізації результатів інноваційної діяльності. Проблема боротьби з контрафактною та фальсифікованою продукцією – сьогодні одна з найгостріших у світі. Обороти від її нелегального виробництва і використання непорівнянні з оборотами від торгівлі наркотиками та зброєю, а також доходами від видобутку нафти.

Необхідність економічного осмислення впливу контрафакту на процеси комерціалізації інтелектуальної власності на промисловому підприємстві визначає актуальність вибору теми даної статті.

Методологія. Методологічною основою даної роботи виступає системний підхід до дослідження економічних відносин і виявленню їхніх закономірностей, методологія неокласичного синтезу, а також принципи економічного аналізу.

Матеріали дослідження. В даний час Україна вийшла з періоду тотального товарного дефіциту, планово-директивного постачання і прийшла до фундаментальних основ ринкової економіки. Зараз більше уваги приділяється інтересам споживача, адже в підсумку саме задоволеність споживача якістю товарів і наданих послуг і визначає ефективність товаророзподільної діяльності і багатьох галузей і сфер виробництва.

За оцінками Міжнародної торгової палати (МТП), торгівля контрафактною продукцією у всьому світі становить 5-7% від обсягу всієї міжнародної торгівлі товарами, що в абсолютних величинах становить близько 750 млрд. дол. США в рік.

За офіційними даними Укрпатенту, оборот всієї підробленої продукції, включаючи товари народного споживання, на українському ринку сягає кількох мільярдів гривень в рік, у результаті чого економіка недораховує 150 тисяч робочих місць, а держбюджет – сотень мільйонів гривень.

За інформацією, наданою Міжнародною організацією виробників фонограм (International Federation Phonographic Industry (IFPI)), Україна є одним з лідерів серед країн, в яких найбільш поширена реалізація контрафактної продукції. При цьому висновок про рівень контрафактності конкретної країни базується в основному на інформації, наданої самими правовласниками, хто зазнав збитків від контрафактної продукції, і не враховує відомості з інших джерел – наприклад, діяльність уповноважених органів з виявлення контрафактних товарів.

В результаті цього збитки власників патентних прав за найскромнішими оцінками щорічно становить понад 1 млрд. доларів США, а втрати бюджету за рахунок несплати податків - не менше 500 млн. доларів [14].

Розповсюдження контрафактної продукції в багатьох країнах світу є однією з актуальних проблем, яка привертає увагу як науковців, так і практичних працівників. На наш погляд, контрафактна діяльність порушників виключних прав прямим чином впливає на ефективність процесів комерціалізації результатів інноваційної діяльності промислових підприємств.

Протидія виготовленню і розповсюдженню контрафактної продукції в Україні з метою підвищення ефективності процесів комерціалізації результатів інноваційної діяльності на промислових підприємствах, є досить складною і багатоаспектною завданням. Для її вирішення задіяні правоохоронні органи, громадські організації, органи виконавчої влади, правовласники та споживачі товарів. Кінцевий результат діяльності вищезгаданих суб'єктів профілактики спирається на положення законодавчих актів України щодо правової охорони та захисту порушуваних прав інтелектуальної власності та санкції щодо притягнення до відповідальності за ці порушення. Від правильного застосування цих норм багато в чому залежить успішна правозастосовна практика з протидії виготовленню і розповсюдженню контрафактної продукції.

Разом з тим, незважаючи на вжиті на національному рівні заходи, повільно розгортаються роботи з формування та реалізації державної політики щодо захисту прав інтелектуальної власності, припинення виробництва і розповсюдження контрафактної продукції, в основі якої лежали б єдина концепція і продумана адекватна становищу, яке склалося в країні, державна цільова комплексна програма. У зв'язку з цим недостатньо скоординовані дії міністерств і відомств в цьому напрямку продовжують залишатися малоефективними. Різні організації оперують різними даними, які серйозно відрізняються один від одного, що створює складності при визначенні заходів щодо протидії виготовленню і розповсюдженню контрафактної продукції. На думку Т. В. Седих [14], слід виділити ряд напрямів діяльності щодо запобігання контрафактної діяльності в нашій країні і підвищення ефективності процесів комерціалізації об'єктів промислової власності.

1. В Україні в даний час немає організаційної структури, яка в подібних випадках могла б виступати в якості арбітра і володіла достатніми повноваженнями і можливостями для збору такої інформації. Відсутня

методика розрахунку показників, що відбивають масштаби контрафакції у сфері інтелектуальної власності, хоча певні спроби в цьому напрямку робляться. Так, наприклад, відомі роботи інституту інтелектуальної власності Одеської юридичної академії, Укрпатенту з участю ряду організацій з оцінки стану та прогнозування основних тенденцій виробництва і розповсюдження контрафактної продукції на території України.

2. Недосконалість законодавчої і нормативно-технічної бази, розмитий механізм державного регулювання споживчого ринку, а також безкарність посадових осіб, які відповідають за її функціонування і допускають наявність в торгуючих організаціях значної кількості контрафактних товарів. Зацікавленість у тій чи іншій мірі у виробництво контрафактної продукції місцевої влади призвели до зрощення інтересів чиновників, деяких політиків, товаровиробників, постачальників сировини та інгредієнтів з-за кордону. Основна маса контрафактних товарів надходить на споживчий ринок від фіктивних оптових постачальників (фірм-одноденок) і збувається через дрібнороздрібну мережу (до 70% продукції), тому практично неможливо простежити рух партій цих товарів та провести відбір проб та експертизу.

3. Недосконалість законодавства України та судової правозастосовної системи з виявлення і вилучення контрафактної продукції, надання виробникам якісних товарів юридичних підстав для судового переслідування виготовлювачів підробленої продукції, що випускається під відомими товарними знаками або порушує авторські права. Це пов'язано і з тим, що інститут охорони і захисту інтелектуальної власності з притаманною йому специфікою та складністю правового регулювання є відносно новим у вітчизняній правовій системі і недостатньо апробований на практиці. Крім того, формування законодавства у цій області значно випередило рівень правосвідомості учасників обороту об'єктів інтелектуальної власності та правовласників.

4. Привабливість контрафактної продукції з-за більш низької вартості (приблизно в 1,5—3 рази) порівняно з легальною оригінальною продукцією. Цьому сприяє загальний низький рівень життя значної частини населення. Як свідчать результати соціологічних досліджень, громадяни нашої країни вважають цілком допустимими придбання і використання «нешкідливою» контрафактної аудіо-, відеопродукції, програмного забезпечення, одягу і т. п. Разом з тим, вкрай негативно ставляться до присутності на ринку тільки такий підробленої продукції, яка здатна тим чи іншим чином негативно вплинути на життя і здоров'я людей (ліки, продукти харчування, алкоголь, автозапчастини).

5. Недостатня підготовленість співробітників контролюючих і перевіряючих організацій з питань захисту прав інтелектуальної власності, слабка технічна оснащеність засобами контролю якості продукції та відповідності її встановленим стандартам для виявлення ознак контрафакції; відсутність у більшості суб'єктів РФ представників правовласників, експертних

центрів, уповноважених проводити дослідження контрафактної продукції.

6. Відсутність належної уваги до проведення скоординованих систематичних досліджень і розробок з різних аспектів посилення боротьби з контрафакцією у сфері обігу інтелектуальної власності з урахуванням досвіду законодавчої та практичної діяльності зарубіжних країн.

Одним з головних факторів причинного комплексу злочинності у сфері обігу контрафактної продукції є соціально-політичні причини. Інтенсивний ріст злочинності в період керівництва країною тієї чи іншої адміністрацією часто оцінювався як політичний провал і наслідок слабкої здатності до управління, а стабілізація рівня злочинності або його деяке зниження визнавалися важливим елементом політичного успіху.

Відомо, що державна стабільність визначається політикою, політичною ситуацією в країні, яка впливає на весь комплекс відносин у суспільстві. При сильній політичній владі в країні ефективно функціонують всі державні інститути, спостерігається економічний підйом, що в свою чергу веде, по-перше, до зростання добробуту громадян, підвищення їх соціального статусу і, по-друге, до зниження злочинності або її стабілізації. І, навпаки, політична нестабільність негативно позначається на регулюванні суспільних відносин, що в свою чергу спричиняє зниження життєвого рівня населення, їх незахищеність у правовій та соціальній сферах. І як наслідок - настають негативні наслідки, а саме - зростання злочинності.

Це й сталося на початку 90-х рр. минулого століття в Росії, коли зміна суспільного ладу внесло якісні зміни в економіку і спосіб життя всіх соціальних верств населення. Вони досить швидко і часом настільки однозначно детермінували поведінку людей у певних областях, що значна частина їх негативно впливала на вибір варіантів прийнятих рішень. Часом такий вибір відбувався всупереч сформованим переконанням і уподобанням.

Держава в особі її законодавчої, виконавчої і судової влади, наділена великими функціями забезпечення економічної діяльності, а також її захисту, на наш погляд, своєчасно не вжив заходів по захисту інтелектуальної власності. Одночасно слід зауважити, що в той часовий період інтелектуальна власність на 80% перейшла в комерційний оборот, прибуток отримували приватні видавництва, різні лжесоюзи і кошти, власники шоу-бізнесу; товаровиробники аудіовізуальних творів, виробники програм ЕОМ і бази даних, їх продавці і т. п.

Висновки. Проведене наукове дослідження в сфері інноваційної діяльності вітчизняних промислових підприємств дозволяє зробити ряд важливих висновків.

1. На сьогодні промисловий комплекс вітчизняних підприємств володіє достатньо високим науковим потенціалом, значною кількістю об'єктів інтелектуальної власності, зберігає значну кількість інтелектуальних технологій в машинобудівній, авіаційній, металургійній, хімічній та космічній галузях, сфері інформаційних технологій, суднобудуванні і т.п., але має значні проблеми з комерціалізацією науково-технічних розробок і

трансфером технологій практично у всіх галузях економіки.

2. Для вирішення проблем в сфері комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності необхідна консолідація зусиль як державних інституцій, законодавців так і представників бізнесової та виробничої сфери, університетів і науково-дослідних організацій.

3. Передача виключних прав на використання науково-технічних досягнень, винаходів, товарних знаків, програмних продуктів та інших результатів інтелектуальної діяльності на основі ліцензійних угод - одна з найбільш ефективних форм комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. Остаточний вибір шляхів, стратегій і форм комерціалізації різних об'єктів інтелектуальної власності, безумовно, визначається динамікою оновлення технологій, а також іншими особливостями різних галузей народного господарства.

4. Ефективний механізм розробки, дистрибуції та споживання об'єктів інтелектуальної власності (процеси трансферу та комерціалізації) неможливі без розробки і впровадження дієвих заходів по протидії контрафактній діяльності порушників виключних прав, які зводять нанівець тривалі і витратні наукові дослідження наукових підрозділів промислових підприємств, вищих навчальних закладів, наукових установ та організацій.

4. Привабливість контрафактної продукції 3-за більш низької вартості (приблизно в 1,5—3 рази) порівняно з легальною оригінальною продукцією. Цьому сприяє загальний низький рівень життя значної частини населення. Як свідчать результати соціологічних досліджень, громадяни нашої країни вважають цілком допустимими придбання і використання «нешкідливою» контрафактної аудіо-, відеопродукції, програмного забезпечення, одягу і т. п. Разом з тим, вкрай негативно ставляться до присутності на ринку тільки такий підробленої продукції, яка здатна тим чи іншим чином негативно вплинути на життя і здоров'я людей (ліки, продукти харчування, алкоголь, автозапчастини).

5. Недостатня підготовленість співробітників контролюючих і перевіряючих організацій з питань захисту прав інтелектуальної власності, слабка технічна оснащеність засобами контролю якості продукції та відповідності її встановленим стандартам для виявлення ознак контрафакції; відсутність у більшості суб'єктів РФ представників правовласників, експертних центрів, уповноважених проводити дослідження контрафактної продукції.

6. Відсутність належної уваги до проведення скоординованих систематичних досліджень і розробок з різних аспектів посилення боротьби з контрафакцією у сфері обігу інтелектуальної власності з урахуванням досвіду законодавчої та практичної діяльності зарубіжних країн.

Одним з головних факторів причинного комплексу злочинності у сфері обігу контрафактної продукції є соціально-політичні причини. Інтенсивний ріст злочинності в період керівництва країною тієї чи іншої адміністрацією часто оцінювався як політичний провал і наслідок слабкої здатності до управління, а

стабілізація рівня злочинності або його деяке зниження визнавалися важливим елементом політичного успіху.

Відомо, що державна стабільність визначається політикою, політичною ситуацією в країні, яка впливає на весь комплекс відносин у суспільстві. При сильній політичній владі в країні ефективно функціонують всі державні інститути, спостерігається економічний підйом, що в свою чергу веде, по-перше, до зростання добробуту громадян, підвищення їх соціального статусу і, по-друге, до зниження злочинності або її стабілізації. І, навпаки, політична нестабільність негативно позначається на регулюванні суспільних відносин, що в свою чергу спричиняє зниження життєвого рівня населення, їх незахищеність у правовій та соціальній сферах. І як наслідок - настають негативні наслідки, а саме - зростання злочинності. Це й сталося на початку 90-х рр. минулого століття в Росії, коли зміна суспільного ладу внесло якісні зміни в економіку і спосіб життя всіх соціальних верств населення. Вони досить швидко і часом настільки однозначно де термінували поведінку людей у певних областях, що значна частина їх негативно впливала на вибір варіантів прийнятих рішень. Часом такий вибір відбувався всупереч сформованим переконанням і уподобанням.

Держава в особі її законодавчої, виконавчої і судової влади, наділена великими функціями забезпечення економічної діяльності, а також її захисту, на наш погляд, своєчасно не вжив заходів по захисту інтелектуальної власності. Одночасно слід зауважити, що в той часовий період інтелектуальна власність на 80% перейшла в комерційний оборот, прибуток отримували приватні видавництва, різні фіктивні об'єднання і кошти, власники шоу-бізнесу; товаровиробники аудіовізуальних творів, виробники програм ЕОМ і бази даних, їх продавці і т. п. У такій ситуації навряд чи можна позитивно оцінити надмірно ліберальну адміністративно-правову і кримінальну політику у сфері боротьби із злочинністю у сфері виробництва і розповсюдження контрафактної продукції. Держава з моменту початку новітніх економічних реформ жодного разу не продемонструвала послідовного прагнення забезпечити інтелектуальної власності рівню з речовою власністю захист.

До політичним чинникам, детермінуючим злочини в сфері виробництва і розповсюдження контрафактної продукції, слід віднести і високий рівень корумпованості чиновницького апарату. У число детермінант політичного характеру злочинності у сфері виробництва та розповсюдження контрафактної продукції необхідно включити політичний опір вступу Росії у Всесвітню торговельну організацію.

Не меншою мірою на зростання злочинності у сфері виробництва та розповсюдження контрафактної продукції впливають і соціально-економічні причини, які в умовах економічного хаосу, що виник в результаті розвалу багатьох сформованих організаційно-економічних, виробничих зв'язків і структур, збоїв в роботі фінансової системи країни, виступили своєрідним стимулятором зростання криміногенності у сфері обігу контрафактної продукції.

Підводячи підсумок вищевикладеного, можна зробити наступні висновки:

а) злочинність у сфері обігу контрафактної продукції має відносно сталу величину в структурі загальної злочинності і являє собою явище, що змінюється відповідно до динаміки базисних відносин і пов'язане з соціальними умовами життя суспільства;

б) аналіз стану злочинності у сфері виробництва та розповсюдження контрафактної продукції, що містить структурні, динамічні та кримінологічески значущі характеристики та особливості, заснований на базі статистичних даних за період з 1997 по 2009 рр. Як свідчить кримінальна статистика, а також науково-кримінологічні та інші інформаційно-аналітичні дані, цей період відрізняється хвилеподібними динамічними змінами досліджуваного виду злочинності, зростання якої очевидна. Найвищий сплеск злочинності у сфері обігу контрафактної продукції припадає на 2007 р. з подальшим незначним зниженням у 2008 і 2009 р.

в) розглядаючи окремі види злочинів у сфері обігу контрафактної продукції, слід зазначити, що зростання цих злочинів нерівномірний і неоднаковий, що дає привід звернути увагу на їх специфіку при розробці заходів попередження злочинності у цій сфері;

г) усунення або хоча б істотне зниження рівня контрафактної інтервенції на українському ринку дозволить суттєво підвищити ефективність процесів комерціалізації результатів інноваційної діяльності на промислових підприємствах нашої країни.

Список літератури: 1. Асаул, А.Н. Оценка собственности. Оценка нематериальных активов и интеллектуальной собственности: учебник / А. Н. Асаул, В. Н. Старинский, М. И. Кныш, М. К. Старовойтов; под ред. засл. деятеля науки РФ, д-ра экон. наук, профессора А. Н. Асаула. - СПб.: АНО «ИПЭВ», 2010. - 300 с. 2. Бретт А. Оценка коммерциализуемости технологий (технологический аудит) // Коммерциализация технологий: мировой опыт — российский регион. М., 1995. С. 7–47. 3. Глазова, М.А. Моделирование стоимости разработки проектов в ИТ-компаниях: Дис. канд. экон. наук: Москва, 2008 205 с. 4. Житенко Е. Д. Трансферт технологий: причины успеха // ЭКО. 2002. № 6. С. 75–86. 5. Зинов В.Г. Управление интеллектуальной собственностью: учебное пособие/В.Г.Зинов — М.: Дело, 2003. 6. Клеткина Ю.А. Оценка коммерческого потенциала интеллектуальной собственности // Российское предпринимательство. — 2008. — № 12 Вып. 1 (124). — с. 70-75. 7. Козырев А.Н. Оценка стоимости нематериальных активов и интеллектуальной собственности / А.Н.Козырев, В.Л.Макаров. — М.: Интерреклама, 2003. — 352 с. 8. Леонтьев Б.Б. Подходы к оценке интеллектуальной собственности [Электронный ресурс] / Б.Б. Леонтьев [Электронный ресурс].- Режим доступа: <http://webcache.googleusercontent.com/> 9. Лихолетов А.В. Стратегии, модели и формы коммерциализации объектов интеллектуальной собственности / А.В.Лихолетов, В.В.Лихолетов, М. А. Пестунов // Вестник Челябинского государственного университета. - 2009. - № 9 (147). - Экономика. - Вып. 20. - С. 19–27. 10. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: Стат. зб. / Держкомстат України. — К.: Консультант, — 2012. — 305с. 11. Перерва П.Г. Трансферт технологий // Под науч. редакцией П.Г.Перервы и Д.Кочиски [Монография].- Х.: НТУ «ХПИ», 2012.- 676с. 12. Пузыня Н.Ю. Оценка интеллектуальной собственности и нематериальных активов / Н.Ю.Пузыня. — СПб.: Питер, 2005. — 352с. 13. Родионова Е.М. Комплексная оценка коммерческого потенциала инновационного продукта вуза / Е.М.Родионова // Вестник

Челябинского государственного университета.- 2009.- № 19 (157). - Экономика.- Вып. 21.- С. 147–155. 14. Седых Т.В. Особенности противодействия контрафактной продукции: специальный курс для обучающихся по специальности 030501.65 — Юриспруденция, 030505.65 - Правоохранительная деятельность (очная и заочная формы обучения) / Т.В. Седых. — Ставрополь: СФ КрУ МВД России, 2010. - 100 с. 15. Цыбулев П.Н. Оценка интеллектуальной собственности и права, 2003. — 184 с. 16. Pererva P.G. Technology transfer / P.G.Pererva, G.Kocziszky.- Kharkiv-Miskolc, 2012.- 668p. 17. Шеенок Д.А. Анализ существующих моделей оценки стоимости разработки программного обеспечения / Д.А.Шеенок // Электронное научно-практическое периодическое издание «Экономика и социум». Вып. 5. — 2012. — С. 931-939. 18. Шипова Е.В. Оценка интеллектуальной собственности / Е.В.Шипова: Учеб.пособие.— Иркутск: Изд-во БГУЭП, 2003.— 122 с. 19. The Standish Group Report [Электронный ресурс]. URL: <http://www.projectsmart.co.uk/docs/chaos-report.pdf>

Bibliography (transliterated): 1. Asaul, A.N. Otsenka sobstvennosti. Otsenka nematerialnykh aktivov i intellektualnoy sobstvennosti: uchebnik / A. N. Asaul, V. N. Starinskiy, M. I. Knysh, M. K. Starovoytov; pod red. zasl. deyatelya nauki RF, d-ra ekon. nauk, professora A. N. Asaula. - Spb.: ANO «IPEV», 2010. - 300 s. 2. Brett, A. Otsenka kommersializuyemosti tekhnologiy. V kn. "Kommersializatsiya tekhnologiy. Miroyoy opyt v rossiyskim regionam. M., Moscow News, 1995.- S.78-93. 3. Glazova, M.A. Modelirovanie stoimosti razrabotki proektov v IT-kompaniyah: Dis. kand. ekon. nauk: Moskva, 2008 205 s. 4. Zhitenko, E. D. Transfer tekhnologiy: prichiny uspeha // EKO. 2002. № 6. S. 75–86. 5. Zinov, V.G. Upravlenie intellektualnoy sobstvennostyu: uchebnoe posobie/V.G.Zinov — M.: Delo, 2003. 6. Kletkina, Yu.A. Otsenka kommercheskogo potentsiala intellektualnoy sobstvennosti // Rossiyskoye predprinimatelstvo. — 2008. — № 12 Vyip. 1 (124). — с. 70-75. 7. Kozyrev, A.N. Otsenka stoimosti nematerialnykh aktivov i intellektualnoy sobstvennosti / A.N.Kozyrev, V.L.Makarov. — M.: Interreklama, 2003. — 352 s. 8. Leontev, B.B. Podhodyi k otsenke intellektualnoy sobstvennosti [Elektronnyy resurs] /B.B. Leontev [Elektronnyy resurs].- Rezhim dostupa: <http://webcache.googleusercontent.com/> 9. Liholetov, A.V. Strategii, modeli i formy kommersializatsii ob'ektov intellektualnoy sobstvennosti / A. V. Liholetov, V. V. Liholetov, M. A. Pestunov // Vestnik Chelyabinskogo gosudarstvennogo universiteta.- 2009. - № 9 (147).- Ekonomika.- Vyip. 20.- S. 19–27. 10. Naukova ta Innovatsiynna dlyalnost v UkraYinI: Stat. zb. / Derzhkomstat UkraYini. — K.: Konsultant, — 2012. — 305s. 11. Pererva, P.G. Transfer tekhnologiy //Pod nauch. redaktsiyei P.G.Perervey i D.Kotsiski [Monografiya].- H.: NTU «HPI», 2012.- 676s. 12. Puzynina, N.Yu. Otsenka intellektualnoy sobstvennosti i nematerialnykh aktivov/N.Yu.Puzynina. — SPb.: Piter, 2005. — 352s. 13. Rodionova, E.M. Kompleksnaya otsenka kommercheskogo potentsiala innovatsionnogo produkta vuza / E.M.Rodionova // Vestnik Chelyabinskogo gosudarstvennogo universiteta.- 2009.- № 19 (157). - Ekonomika.- Vyip. 21.- S. 147–155. 14. Sedyh T.V. Osobennosti protivodejstvija kontrafaktojnij produkcii: special'nyj kurs dlja obuchajushhihsja po special'nosti 030501.65 — Jurisprudenciya, 030505.65 - Pravoohranitel'naja dejatel'nos' (ochnaja i zaohnaja formy obuchenija) / T.V. Sedyh. — Stavropol': SF KrU MVD Rossii, 2010. - 100 s. 15. Tsybulev, P.N. Otsenka intellektualnoy sobstvennosti/P.N.Tsybulev: — K.: Institut intellektualnoy sobstvennosti i prava, 2003. — 184 s. 16. Pererva, P.G. Technology transfer / G.Kocziszky.- Kharkiv-Miskolc, 2012.- 668p. 17. Sheenok, D.A. Analiz suschestvuyuschih modeley otsenki stoimosti razrabotki programmnogo obespecheniya / D.A.Sheenok // Elektronnoe nauchno-prakticheskoe periodicheskoe izdanie «Ekonomika i sotsium». Vyip. 5. — 2012. — S. 931-939. 18. Shipova, E.V. Otsenka intellektualnoy sobstvennosti / E.V.Shipova: Ucheb.posobie.— Irkutsk: Izd-vo BGUEP, 2003.— 122 s. 19. The Standish Group Report [Elektronnyy resurs]. URL: <http://www.projectsmart.co.uk/docs/chaos-report.pdf>

Надійшло (received) 05.06.2015

Орлов Петро Аркадієвич — доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки і маркетингу, Харківського Національного економічного університету імені Семена Кузнеця, тел.: (050) 6478100

Ілляшенко Наталя Сергіївна — кандидат економічних наук, доцент кафедри маркетингу і управління інноваційною діяльністю Сумського державного університету, тел. (066) 271-93-31